

Aziza, Afghanistan, 2003, Foto Lieve Blancquaert.

Tom Barman, 1996, Foto Lieve Blancquaert.

[B] **BARMHARTIGE BEELDEN VAN EEN ONBARMHARTIGE WERELD. EEN KWARTEEUW FOTO'S VAN LIEVE BLANCUAERT**

Fotograferen is een “wanhopige manier om de tijd vast te houden”, schrijft Lieve Blancquaert in het slotwoord van het monumentale boek waarin zij terugblijkt op vijftintig jaar fotografie. De verzuchting verraadt een rusteloze, intens nieuwsgierige geest.

Lieve Blancquaert heeft in die kwarteeuw dat ze met haar camera's rondtrekt al meer van de wereld gezien en van de mensheid ondervonden dan de gemiddelde ziel kan verdragen. Ze maakte naar eigen zeggen miljoenen foto's en daarvan kan er nooit meer dan een handjevol in een fotoboek, zelfs als dat maar liefst 275 pagina's telt. Selectie is een bijna onmenselijke opgave voor een fotograaf bij zoveel materiaal. *Kill your darlings*, en dat met duizenden tegelijk.

Blancquaert schrijft dat ze bij dit moorddadige karwei helemaal op haar gevoel is afgegaan. “Door welke beelden werd ik nog steeds geraakt?”

Ze zocht “foto's waarvan ik het warm of koud kreeg. De temperatuur zou mijn keuze bepalen.”

Het lijkt mij niet dat ze zichzelf onrecht heeft gedaan met haar keuze. Zo'n jubileumboek is door zijn aard en omvang te beperkt voor iets wat je een volledig overzicht zou mogen noemen. Maar ze komt er wel uit naar voren als een fotografe die heel verschillende genres aankan en een bijna grenzeloze nieuwsgierigheid heeft naar de mensen die ze tegenkomt, waar dan ook. We bedoelen hier het soort nieuwsgierigheid waarmee elke journalist behept moet zijn.

Het sterke van de selectie is dat de kijker bij veel van die foto's al snel mee kan voelen met de emoties die de beelden bij de maakster moeten hebben opgewekt. Dat zegt veel over het vakmanschap en het engagement van Lieve Blancquaert. Zij heeft een diepe en oprechte belangstelling voor mensen in hun kwetsbaarheid, hun weerloosheid tegenover de rampspoed die dit aardse bestaan te bieden heeft.

Onderdrukte vrouwen in Afghanistan. Kindermoeders in rommelige operatiekamers in Congo. Overlevenden van ongekende massamoorden

Congo, Kasongo Lunda, 2009. Neza is pas bevallen van haar dode zoon. Ze verliest haar derde kind,
Foto Lieve Blancquaert.

in Rwanda. Aidspatiënten in Kenia. Vluchtelingen in Latijns-Amerika. Psychiatrische patiënten in Gent. Mensen met brandwonden.

Maar ook vrouwen van boven de veertig in België. Lieve Blancquaert fotografeert ze met een intensiteit die het oog van de kijker vasthoudt. Wat deze zeer verschillende mensen gemeen hebben, is dat ze moeten leven met iets dat hen is overkomen, dat ze bij de geboorte hebben meegekregen of dat hen door anderen is aangedaan. Zij hebben er zelf geen schuld aan, maar moeten het wel zelf zien te rooien. Het lijkt een fascinatie van de fotografe die als een rode draad door het boek loopt.

Lieve Blancquaert fotografeert ze niet als zielige, meelijwekkende schepsels. De vrouwen in Afghanistan ogen in al hun rechteloosheid als karaktervolle persoonlijkheden. De Congolese meisjes zijn met respect geportretteerd. De vrouw met haar door brand verminkte buik ligt vooral mooi te zijn met haar prachtige, sprekende gezicht.

Het zijn twee kanten aan het werk van Lieve Blancquaert. Ze is met deze reportages in de eerste plaats de fotojournalist pur sang. Ze laat facetten

van de werkelijkheid zien waarvan zij vindt dat haar publiek die moet kennen. Haar sterke, dwingende beelden vertellen verhalen waaraan wij ons niet kunnen onttrekken.

Daarnaast is zij ook de kunstenaar die haar talenten inzet voor haar solidariteit. Haar foto's getuigen van betrokkenheid met de mensen die ze in hun ellende fotografeert. Ze maakt barmhartige beelden van een onbarmhartige wereld.

Er zijn weinig foto's in het boek waarop geen mensen staan en van de gefotografeerde mensen zijn er heel weinig die vrolijk kijken. Het is ernst, vaak bittere ernst die ons pagina na pagina aankijkt. Lieve Blancquaert is vooral de fotograaf van de onvolkomen, gebroken wereld.

De wat lichtere toets vinden we in de portretten van familie, vrienden, min of meer bekende Belgen en homoparen. Waarom nu juist deze foto's zijn opgenomen, is voor de neutrale kijker lastig te doorgronden. Het moeten beelden zijn die haar bij het terugzien raakten, indachtig haar selectiecriteria. Maar wat precies de temperatuur deed stijgen of dalen is niet na te gaan, zeker niet voor een

Nederlander die de Vlaamse coterieën niet kent.

We kunnen er alleen van zeggen dat het prachtige portretten zijn, stuk voor stuk, zowel in kleur als in zwart-wit. Het stilleven met Hilde Van Mieghem roept associaties op met de meesters van de Vlaamse schilderkunst. Prachtig van kleur. Bij de zwart-witportretten van Hugo Claus, Bram Vermeulen en Jan Declerck hoor ik mezelf “Stephan Vanfleteren” fluisteren, maar dat is misschien vloeken in de Vlaamse kerk. Het meest raakte mij het portret van de acteur Julien Schoenaerts. Alles klopt. Een meesterlijk portret. De niet al te uitgesproken kleuren, het rode neusje, de warrige haren, de vage stoppels, maar vooral de droefgeestige ogen dragen allemaal bij aan de onweerstaanbare melancholie. Toch weer een mens met het noodlot op zijn gezicht. Helemaal Blancquaert, zoals ik haar uit dit boek heb leren kennen.

Hoe hoog haar aanzien in België is, weet ik niet precies. Afgaande op de vele bekende Belgen die zich kennelijk graag door Blancquaert lieten portretteren moet ze hier en daar de status van sympathieke vedette genieten. Hoe zou zij anders de even gevierde als corpulente politicus Jean-Luc Dehaene zo gek krijgen om voor haar in zijn blote bast in een regenton te poseren? En voor wie anders zou Elio Di Rupo zich ruggelings in een badkuip laten vereeuwigen?

Wat deze opwekkende, bijna aanstekelijke foto's weer gemeen hebben met de beelden vol menselijk leed is een bepaalde stijl. Bij Lieve Blancquaert lijdt de schoonheid van haar werk hoogst zelden onder haar engagement. Zij maakt, om het simpel te zeggen, vooral ook mooie foto's. Ze is ook in haar fotojournalistieke werk een begaafde stilist. Haar esthetische kant kan ze volledig uitleven in de vrouwenportretten op de pagina's 204 tot 210. Smaakvolle glamour. Maar ook de beelden van de verminkte, gekwetste en getroebleerde mensen zijn van een soms bijna poëtische schoonheid. Het is beeldpoëzie van het rauwe leven.

RIMMER MULDER

Lieve Blancquaert. Fotograaf, Lannoo, Tielt, 2011, 280 p.